

ת"פ 48994/10/13 - מדינת ישראל נגד אלכסנדר פנישב, אלכסנדר קגן, דימיטרי סבטיקוב, ד' ב'

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 48994-10-13

מדינת ישראל נ' פנישב ואח'

ת"פ 49038-10-13

המאשימה	בפני כב' השופטת דיאנה סלע
- נגד - הנאשמים	מדינת ישראל
	1. אלכסנדר פנישב
	2. אלכסנדר קגן
	3. דימיטרי סבטיקוב
	4. ד' ב'

גזר דין

1. הנאשמים הודו בעובדות כתב אישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון והורשעו בתקיפת חסר ישע בנסיבות מחמירות - לפי סעיפים 379 + 382 (ב) (2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

2. תמצית העובדות של כתב האישום המתוקן.

מבוא

במועדים הרלוונטיים לאישומים דלהלן, עבדו הנאשמים כ"כוח עזר" בבית החולים הפרטי "אלישע" בחיפה, במחלקת פגועי ראש, בה מאושפזים מטופלים המצויים במצב של "צמח" ומחוסרי הכרה, אשר מחמת מחלתם ומוגבלותם אינם יכולים לדאוג לצורכי מחייתם ובריאותם, והינם חסרי ישע. (להלן: בית החולים והמחלקה, בהתאמה). הנאשמים היו אחראים על צרכי מחייתם ובריאותם של המטופלים, דהיינו, אחראים על חסרי הישע.

הנאשמים לא היו בעלי הכשרה של אחים מוסמכים, ועבודתם כללה העברתם של מטופלים לכסאות והובלתם למקלחת, רחצתם, החלפת חיתולים, החלפת שקיות שתן, בדיקת חום, לחץ דם, העברתם לטיפול פיזיותרפיה וכדומה. כמו כן, נכלל בתפקידם שינוי תנוחה במטופלים למניעת פצעי לחץ.

מ., בת 23 במועד העבירות (להלן: מ. או קורבן העבירה), היתה מאושפזת במחלקה כארבע שנים, במצב של "צמח", ללא הכרה, והיתה חסרת ישע.

א. אישום ראשון - נאשם 1 בלבד

בתאריך 1/10/13 בשעה 01:17 במהלך עבודתו, נכנס נאשם 1 לחדר בו שכבה מ. במיטתה, וטיפל בה, עת שכבה על גבה. הוא בצע פעולה של suction (להלן: סקשן), וכן שינה את תנוחתה. במהלך הטיפול נעמד הנאשם מאחורי מיטתה של מ. מכיוון ראשה, תפס בסנטרה ובצווארה, ומשך את ראשה בכוח רב מצווארה, וכך הזיז את גופה במעלה המיטה. בהמשך, דחף בכוח בסנטרה בידו האחת ואחז בשיערה בידו השנייה, וכך שינה את מנח ראשה על הכרית. לאחר מכן, שלוש פעמים נוספות, כאשר ביקש להזיז את ראשה לצורך ביצוע פעולות שונות, הרים את ראשה ע"י משיכת שיערה, בו אחז, בכוח.

בהמשך הלילה, בשעה 03:47, כאשר שב ונכנס לחדרה של מ. כדי לטפל בה, ביצע נאשם 1 פעולת סקשן, במהלכה משך את שערות ראשה בחוזקה לאחור, כדי להצמיד את ראשה למיטה לבל תזוז. לאחר מכן, הוציא את צינורית הסקשן מהצינור בצווארה של מ., והכניס צינורית זו לתוך גרונה, בתנועות דחיפה חזקות בעודו ממשיך לתפוס בשיערה.

בהמשך אותו לילה בשעה 04:30, שב נאשם 1 ונכנס לחדרה של מ.. במהלך הטיפול בה אחז בשיערה, הרים את ראשה בכוח על ידי משיכת שיערה, סידר את הכרית שמתחת לראשה, והוריד בחזרה את ראשה על הכרית. מיד לאחר מכן הזיז את ראשה שוב על ידי משיכת שיערה.

במעשיו המתוארים לעיל תקף נאשם 1 את מ. חסרת ישע בהיותו אחראי עליה.

ב. אישום שני - נאשם 2 בלבד

בתאריך 5/10/13 בשעה 22:42 במהלך עבודתו, נכנס נאשם 2 לחדרה של מ., אשר שכבה על גבה במיטתה, וטיפל בה. הנאשם ביצע סקשן, ולאחריה אחז בידו את שיערה, הרים את ראשה בכוח על ידי משיכת שיערה והורידו. בהמשך הטיפול, הרים הנאשם את ידו הימנית מעל ראשה של מ., הסתכל לכיוון דלת הכניסה של החדר על מנת לראות אם מבחינים במעשיו, ונתן לה מכה חזקה בידו בצד הימני של פניה. הנאשם יצא מהחדר.

במעשיו המתוארים לעיל תקף נאשם 2 את מ. חסרת הישע בהיותו אחראי עליה.

ג. אישום שלישי - נאשם 3 בלבד

בתאריך 6/10/13 בשעה 00:52 במהלך עבודתו, נכנס נאשם 3 לחדרה של מ., אשר שכבה על גבה במיטתה, וטיפל בה. משהבחין כי ידה מתחת לחולצתה, והיא עלולה לגעת בצינור ההזנה, הוציא את ידה בכוח מתחת

לחולצה והניחה בחוזקה לצד גופה השמאלי. בהמשך, לקח בחוזקה את שתי ידיה של מ., הניחן זו על גבי זו בצד ימין של ראשה, והניח את מרפקו על ידיה תוך שימוש בכוח רב. לאחר מכן הכה נאשם 3 בזרועה השמאלית עם ידו הימנית. בהמשך, שילב את ידיה של מ. בחוזקה על החזה שלה, ודחף אותן בכוח לעבר גופה שלוש פעמים, ללא כל הצדקה רפואית ותוך כדי שימוש בכוח כלפי גופה.

בהמשך אותו לילה, בשעה 04:21 שב נאשם 3 ונכנס לחדר. משהבחין שידה הימנית מתחת לחולצתה, הוציא את היד מתחת לחולצה, ונתן לה באמצעות ידו הקפוצה אגרוף חזק בידה הימנית. בהמשך, ביצע הנאשם סקשן למ., מדד לה חום מתחת לבית שחי שמאל שלה, ונתן מכה בידו בכתפה.

במעשיו המתוארים לעיל תקף הנאשם את מ. חסרת הישע בהיותו אחראי עליה.

ד. אישום רביעי - נאשם 4 בלבד.

בתאריך 8/10/13 בשעה 00:19 בלילה, במהלך עבודתו נכנס נאשם 4 לחדר בו שכבה מ. במיטתה על גבה וטיפל בה. הוא ביצע למ. סקשן, ובסיומו תפס את ידה בידו האחת, אחז בשיערה בידו השנייה, משך את ראשה בכוח רב משיער ראשה, וכך הזיז את גופה למרכז המיטה.

במעשיו המתוארים לעיל תקף הנאשם את מ. חסרת הישע בהיותו אחראי עליה.

ראיות לעונש

3. כל הנאשמים חסרי הרשעות קודמות, וכולם נעצרו בין הימים 10/10/13 - 30/10/13.

4. תסקירים של שירות המבחן

א. תסקיר בעניינו של נאשם 1

שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו של נאשם 1, והמליץ להטיל עליו עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, עונש מותנה ופיצוי כספי למשפחתה של מ..

קצין המבחן סקר את נסיבותיו האישיות של נאשם 1, בן 38, אשר עלה ארצה מבלרוס בשנת '99, אב לשני ילדים, מתגורר עם משפחתו בחיפה ועובד כיום כרתך, לאחר שפוטר מבית החולים, והיה מובטל מספר חודשים. לדבריו, מאז עלייתו ארצה עבד בתחום הסיעוד ללא כל הכשרה.

הנאשם התקשה לקבל אחריות לגבי חלק מהסעיפים בכתב האישום המתוקן, ומזער את חומרת העבירה, אשר

לתפיסתו נבעה מתוך "רשלנות". לדבריו, עבד במשמרות רבות בשבוע, והרגיש עייפות ושחיקה בעבודתו. קצין המבחן התרשם כי הנאשם כעוס, פגוע ועצבני, על רקע החשיפה וההד התקשורתית לאחר האירוע, נעדר אמפתיה כלפי בני משפחתה של מ., וחש כלפיהם כעס בשל הדרך בה נקטו בקשר להתנהגותו הבעייתית.

הנאשם ביטא עמדה מתגוננת, ושלל נזקקות טיפולית. בנסיבות אלו נמנע קצין המבחן ממתן המלצה טיפולית בעניינו. להערכתו, ההליך המשפטי והפרסום מהווים גורם מרתיע עבור הנאשם, ושילובם של רכיבי ענישה מוחשיים והרתעתיים יפחיתו את הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד.

לכן, המליץ להטיל עליו עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, עונש מותנה ופיצוי כספי.

ב. תסקיר בעניינו של נאשם 2

שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו של נאשם 2, והמליץ על הצבת גבולות ברורים כגון מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי ופיצוי.

קצינת המבחן סקרה את נסיבותיו האישיות של נאשם 2, בן 51, אשר עלה ארצה מבלרוס בשנת '96, שם עבד לדבריו כקרדיולוג. לאחר עלייתו, לא הצליח לעבור בחינות לרפואה בארץ, ועבד כאח סיעודי בבית החולים משך 12 שנים. הנאשם אב לשני ילדים. בנו הבכור הוא סטודנט לרפואה ומתגורר בבלארוס, ואילו בנו הצעיר נפטר בהיותו כבן שלוש, כתוצאה מבעיה בלבו. עקב האסון, חוותה אשתו משבר קשה שהוביל לגירושיהם ולחזרה שלה ושל בנו הבכור לבלארוס. בעקבות העבירה שבצע, פוטר הנאשם מבית החולים, ועובד כיום כפועל ניקיון באיקאה.

קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם אינו לוקח אחריות על ביצוע העבירה, אינו מבין את חומרתה ונוטה לצמצמה. לדבריו, טיפל במ. באופן קבוע, לבקשת משפחתה, עמה קיים מערכת יחסים טובה המבוססת על אמון. ביום האירוע כרבע שעה לפני סיום המשמרת שלו, שמע את מ. משתעלת, פנה לבדוק את שלומה, ביצע לה סקשן, והיא המשיכה להשתעל. בכל פעם שהתעטשה נטה גופה קדימה. מחשש שראשה יפגע בברזלים שבצד מיטתה, פעל אינסטינקטיבית על מנת למנוע פגיעה בראשה, והתכוון לתת לה מכה בגבה על מנת לסייע לה להרגיע את השיעול. יחד עם זאת, הביע הנאשם בפני קצינת המבחן צער על ביצוע העבירה ועל הסבל שנגרם למשפחתה של מ..

קצינת המבחן התרשמה מאדם מתפקד, אשר שמר לאורך השנים על רציפות תעסוקתית, נעדר דפוסי התנהגות וחשיבה עברייניים. להערכתה, התמודד עם המשבר האישי הקשה שחוה, בדרך של הסתגרות והשקעת רוב זמנו ומרצו בעבודה.

משלל הנאשם כל נזקקות טיפולית, נמנעה קצינת המבחן ממתן המלצה טיפולית בעניינו, והמליצה על הטלת ענישה מציבת גבול, כמפורט לעיל.

ג. תסקיר בעניינו של נאשם 3

קצינת המבחן המליצה להטיל על נאשם 3 מאסר שירוצה בעבודות שירות, מאסר מותנה, התחייבות להימנע מעבירה דומה ופיצוי לנפגעת העבירה ולמשפחתה.

קצינת המבחן סקרה את נסיבותיו האישיות של נאשם 3, בן 61, שעלה ארצה מרוסיה עם משפחתו בשנת '98, נשוי ואב לשני בנים. הנאשם בעל תואר שני בהנדסת בנין, והיה מהנדס ראשי במפעל עד לעלייתו ארצה. בארץ עבד בעבודות שונות וכפועל במפעל, עד שעבר אירוע מוחי ונזקק לשיקום. כחמש שנים עבד ככוח עזר בבית החולים עד אשר פוטר בעקבות העבירה דידין, וכיום הוא עובד בנקיון באיקאה.

הנאשם אישר את המיוחס לו בכתב האישום, ויחס את ביצוע העבירה לעומס יתר ולחץ בעבודה, משעבד 8-9 משמרות בשבוע. זאת, בשל מחסור בכוח אדם במחלקה, ומשנדרש על ידי ההנהלה לשמור על מ. שנטתה למשוך את צינור ההזנה שלה, כדי למנוע הכנסתה לניתוחים חוזרים. קצינת המבחן התרשמה כי אף שלקח אחריות על מעשיו, גילה הבנה לכשלים בהתנהגותו, ביטא תחושת בושה ואכזבה מעצמו, והבין את הפגיעה במ. ובמשפחתה, ניסה לצמצמם, להשליך חלק מהאחריות על אחרים, התקשה לבטא אמפטיה רגשית כלפי מ. ונטה לצמצם את הפגיעה שנגרמה לה.

הנאשם מסר כי הפיק את הלקחים הנדרשים ממעשיו ומההליכים המתנהלים נגדו, ושלל נזקקות טיפולית בסברו כי הוא מסוגל להתמודד לבד עם קשיו.

בבואה להעריך את מסוכנותו וסיכויי שיקומו, התייחסה קצינת המבחן לקשיי הקליטה וההסתגלות של הנאשם, התרשמה מאדם מבוגר אשר תפקודו היה תקין לאורך השנים, עבר אירוע רפואי קשה, עבד בעבודה שאופיינה בעומס פיזי ונפשי, נעדר מאפיינים עברייניים או מעורבות פלילית קודמת ומחזיק במערכת משפחתית יציבה, הנשענת על ערכים פרו חברתיים. מנגד פירטה את חומרת מעשיו והתייחסותו ההגנתית כלפיהם. להערכתה הסיכון להישנות התנהגות דומה בעתיד הוא נמוך, למעט אם יעסוק בעבודה דומה בעתיד.

קצינת המבחן סברה כי מאסר בפועל עלול לגרום לנסיגה במצבו הרגשי ולהקשות עליו להשתקם ולהשתלב מחדש בחברה. לפיכך המליצה כאמור על הטלת עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, התחייבות ופיצוי.

ד. תסקיר בעניינו של נאשם 4

שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו של נאשם 4.

קצינת המבחן סקרה את נסיבותיו האישיות של הנאשם, כבן 40, שעלה ארצה בשנת '05 מאוזבקיסטן, גרוש ולו ילדה אחת בת 15, מתגורר בחיפה עם בת זוגו, ועובד מזה כשמונה חודשים כפועל נקיון באיקאה. בחו"ל עבד

כרואה חשבון, ובתפקידי אבטחה. בארץ עבד בעבודות שונות ומשך כשלוש שנים ככוח עזר בבית החולים, עד שפוטר בגין ביצוע העבירה דידן.

קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם לוקח אחריות פורמאלית על התנהגותו הפסולה, ונוטה להשליך את האחריות לה על גורמים חיצוניים, וביניהם עייפות ושחיקה מקצועית, שגרמו לו לרצות לסיים את עבודתו במהרה, במקום להעזר באדם נוסף כנדרש לצורך הזזתה של מ. למרכז המיטה. כך גם לא התרשם מגילויי אמפטיה כנים ואותנטיים כלפי קורבן העבירה. בפגישה נוספת עמו, הכחיש הנאשם מכל וכל את המעשים המיוחסים לו בכתב האישום המתוקן, טען כי לא הזיז את מ. למרכז המיטה באופן המיוחס לו, אלא רק הרים את ראשה על מנת שלא תגרם סכנה לחייה כתוצאה מחנק.

קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם נוטה לשמור על ריחוק מעולמו הרגשי עד כדי ניתוק, מתקשה לחוש אמפטיה כלפי האחר, ובאישיותו קווים תוקפניים.

קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם נוטה להתנתק מעולמו הרגשי, מתקשה להתחבר לחומרת התנהגותו ולהשלכותיה על מ. וקרוביה, לקחת אחריות מלאה ובוגרת למעשיו, וכן לחוש רגשות ממשיים של חרטה, אשמה או בושה, או אמפטיה כלפי האחר.

קצינת המבחן התרשמה מנזקקות טיפולית גבוהה, בציינה כי ללא התערבות טיפולית קיימת רמת סיכון נמוכה - בינונית להישנות עבירות דומות בעתיד, אך סבר כי הסיכוי לשינוי ולשיקום אינו גבוה. על אף שהנאשם הביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי אינטנסיבי, סברה קצינת המבחן כי עשה זאת מתוך מוטיבציה חיצונית ורצון להיטיב את הסיטואציה המשפטית בה הוא נמצא. לכן, נמנעה מהמלצה טיפולית בעניינו.

5. במהלך הטיעון לעונש צפו בית המשפט והצדדים בסרטונים שהגישה המאשימה, המתעדים את המעשים המיוחסים לנאשמים.

6. אמה של מ., הגב' ד' ז', פרשה בפני בית המשפט את הסבל והכאב שהם מנת חלקה של המשפחה, מאז איבדה מ. את הכרתה והפכה לצמח עם פגיעה מוחית קשה, לרבות היותה חולת זאבת קשה, ואשר התגברו לאחר שהתגלו העבירות שבוצעו כלפיה. כן התייחסה לאשפוז הממושך, לרבות בבית חולים "אלישע", בהעדר אמצעים להחזיקה בבית. עוד סיפרה על היחסים הטובים שהיו לבני המשפחה עם הנאשמים, ובמיוחד הנאשם 1, על מחוות שונות שעשו עבורם ושיחות שניהלו עמם.

האם פרשה את הנסיבות אשר הביאו אותה ואת בעלה להתקין מצלמות בחדרה של מ., בתארה סימני חבלה והמטומות בגופה של מ., אשר הלכו והחמירו, ואת חשדם כי מתעללים בבתם. לדבריה, בנסותם לקבל הסברים למתרחש מגורמים שונים בבית החולים, קיבלו תשובות מזלזלות ובלתי סבירות, תוך יחוס הסימנים המחשידים למצבה של מ. ולתרופות שהיא מקבלת.

האם תארה את הפחד התהומי, הזעזוע העמוק והכאב הבלתי נסבל שחשו בני המשפחה עת צפו במעשיהם החמורים של הנאשמים, שהתעללו בבתה, חבטו בה, השתמשו בשערה "כידית למשיכה", במקום לאחוז בה בעדינות כדי להזיזה, תלשו את שערות ראשה, הכו אותה באגרופים, דחפו אותה ועוד, על לא עוול בכפה. כן הדגישה "...מ. בתי האומללה לא עשתה להם כלום. היא בקומה. היא לא הכתה אותם, לא קיללה אותם, לא התגרתה בהם, לא עשתה להם שום דבר. למ. נשארו שתי תחושות שהיא מגיבה אליהן, תחושת רעש, אם היא שומעת דלת נטרקת או משהו היא קופץ ותחושת כאב. ... לכן מ. הרגישה על מכה, כל אגרוף, כל תלישת שיער, כל סטירה, כל חבטה ולא יכולה לעשות כלום, לא יכלה להתגונן מפני חיות האדם המרושעות האלה שהתעללו בה בצורה אכזרית ביותר" (עמ' 39 לפרוט', ש' 26-3).

האם סיפרה על ההרס שנגרם לבתה, ועל החמרת מצבו הפיזי והנפשי של בעלה, אשר עבר התקף לב קשה לאחר הדיון הראשון בתיק, הסוכרת ממנה סבל עוד לפני האירוע החמירה, נאלצו לקטוע את אצבעות רגליו, והוא מאושפז עד היום.

היא תארה את הכח הנפשי שנדרשה לו להמשיך לצלם את הנעשה בלי לומר מילה, באומרה כי החליטו להפסיק את הצילומים, מפני שמ. גססה בעקבות המכות שקיבלה.

האם הדגישה את חובתו של בית המשפט להגן על חולים חסרי ישע כדוגמת בתה אשר אינם יכולים לזעוק את זעקתם, באמצעות הטלת ענישה חמורה על הנאשמים דידן למען יראו וייראו.

7. עד ההגנה מטעם הנאשם 1 **מר רפי קינן** (להלן: קינן), שמסר כי כיום הוא מלווה נכי צה"ל מטעם משרד הבטחון, סיפר כי עבד כ-12 שנה בבית החולים אלישע, וסיים עבודתו שם כשנה לפני האירוע הנדון. לדבריו, הוא חבר טוב של נאשם 1, אותו ראה מטפל באנשים רבים במהלך השנים הרבות שעבדו ביחד, וכי הוא בחור מקצועי מאוד, אמין, מסור ומבצע תפקידו על הצד הטוב ביותר "... הוא בחור פשוט מצוין. זהב זה יותר מזה". אשר לעבירה בה הודה הנאשם, אמר כי הוא מעולם לא ראה אותו עושה טעות בעבודה. "... ראיתי איך הוא עבד במשך שבע שנים. הוא מעולם לא פגע בזבוב. לא פגע בציפור. קל וחומר שהוא יפגע בבן אדם... אני אומר שאנחנו יכולים לטעות, אבל לא במקרה שלו". (עמ' 29 לפרוט', ש' 20-21 עמ' 30, ש' 19).

קינן סיפר גם על היכרותו עם נאשם 2, אשר היה רופא ברוסיה, עמו עבד 12 שנה. לדבריו, מדובר ב"בחור טוב מאוד", הן כאדם והן מבחינה מקצועית, אשר התייחס למטופלים בצורה מקצועית ומכובדת, ומעולם לא היו תלונות נגדו מאנשי הצוות או ההנהלה.

עוד מסר כי הוא מכיר גם את נאשם 4, שעבד ככח עזר סיעודי, כ"בחור טוב, עובד טוב". לשאלה אם שמע במקרים אחרים תלונות מצד מטופלים על עבודתו של הנאשם 4, השיב בחיוב.

טיעוני הצדדים

המאשימה עתרה להטיל על הנאשמים עונש מאסר בפועל בתוך מתחם הענישה, הנע לשיטתה במקרה הנדון בין שנתיים לארבע שנות מאסר, וכן מאסר על תנאי ופיצוי למשפחה של קורבן העבירה.

א. באת כוח המאשימה עמדה על חומרת מעשיהם המכוערים והשפלים של הנאשמים, אשר ניצלו את פגיעותה וחוסר האונים של מ., שהיא במצב של "צמח", והיתה תלויה בהם בצורה מוחלטת, בידעם כי אין ביכולתה לספר על הנעשה בגופה. הנאשמים אשר עבדו בבית החולים תמורת שכר, הפרו את החובה המוטלת עליהם לטפל במ. ולדאוג לצרכיה, ותחת זאת תקפוח ללא כל הצדק או הסבר למעשיהם.

ב"כ המאשימה הסכימה, לאחר צפייה בסרטון, שחלקו של נאשם 4 קטן יותר מחלקם של הנאשמים האחרים.

ב. ב"כ המאשימה עמדה על ריבוי המקרים בהם נעשית פגיעה בחסרי ישע, תופעה אשר יש לעקרה מן השורש, באמצעות ענישה מחמירה. לטענתה, הפגיעה במקרה הנדון אינה רק במ. ובמשפחתה, כי אם פגיעה כללית באמון הציבור במערכת הרפואית, ושומה על בית המשפט להעביר מסר חד וברור, למען ידעו הנוטלים על עצמם לטפל בחולים חסרי ישע, עבודה קשה לכל הדעות, כי עליהם להעניק להם טיפול מסור ונאמן, וכי מעשה תקיפה במטופל כדוגמת המקרה הנדון צפוי לענישה חמורה. כן יש ליתן משקל לקושי המשמעותי הכרוך בחשיפתן של עבירות חמורות מעין אלה, נוכח חוסר יכולתם של המטופלים לדבר ולזעוק את זעקתם. רק באמצעות התקנתה של מצלמה נסתרת ניתן היה לחשוף את מעשיהם של הנאשמים.

ג. הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים הם כבודם של מטופלים חסרי ישע, ושלמות גופם הגופנית והנפשית. המחוקק העניק מעמד חוקתי לכבודו של האדם ולגופו, ולכן הפוגע בגופו של אדם ללא הצדקה ראוי לתגובה עונשית הולמת.

ד. ב"כ המאשימה הפנתה לצורך השוואה לפסיקה העוסקת בהתעללות בקשישים חסרי ישע. לשיטתה, הפגיעה במ. חמורה אף מפגיעה בקשישים, אשר מצבם הבריאותי מצריך את הטיפול בהם, אך לא אחת ביכולתם לספר לבני משפחתם על הנעשה בהם. מ., בהיותה "צמח" אינה יכולה לדבר כלל. להבדיל מזקנה שהיא מצב טבעי וניתן לקבלו, בעניינו מדובר בנערה שהפכה צמח בגיל 17, ומשפחתה מצויה בסבל וייסורים אך בשל מצבה זה. לכן, קשה עוד יותר למשפחתה לקלוט את הפגיעה בה.

לפיכך, ביקשה להטיל על הנאשמים מאסר בפועל בטווח הענישה בין שנתיים לארבע שנים, מאסר על תנאי ופיצוי למשפחתה של קורבן העבירה.

סנגורו של נאשם 1 ביקש שלא למצות את הדין עם מרשו ולהטיל עליו ענישה הצופה פני עתיד.

א. לטענתו, לבם של כולם יוצא אל מ. ובני משפחתה, אך יש להתייחס אל האירועים נשוא כתב האישום המתוקן בפרופורציה ובהקשר הנכונים. מ. מאושפזת למעלה מארבע שנים בבית החולים, כאשר נאשם 1 עבד בבית החולים משך כל התקופה עד לפיטוריו בעקבות האירוע נדון. מתוך 100 שעות צילום אשר תעדה המצלמה הנסתרת שהתקינה המשפחה על פני עשרה ימים, משמונה בבוקר עד שמונה בערב - במהלכם עבד הנאשם כ- 30 שעות במשמרות - בסופו של יום עומדות נגד הנאשם "**שלוש אפיזודות רגעיות של שניה ספורה**" בהן הודה. לחיזוק דבריו, הגיש הסניגור סידור עבודה של הנאשם לזמנים הרלוונטיים (נ/1).

ב. עוד טען כי יש לאבחן את המקרה הנדון ממצבים של תקיפה הנעשית בכוונת זדון, מתוך רצון לבזות ולפגוע במטופל. לדידו, מעשיו של נאשם 1 הינם ברף הנמוך ביותר של עבירת התקיפה. בכל הפעמים בהם נכנס לחדרה של מ., היה זה על מנת לבצע פעולות רפואיות שהן חלק בלתי נפרד מתפקידו, ולא היתה לו כל כוונת זדון לפגוע במ.. הוא נצפה מסדר את מיטתה, משנה את מנח גופה, עוטה כפפות סטריליות על ידיו כדי למנוע זיהום, ומבצע למ. סקשן כדי למנוע חנק מנוזלים. התקיפה בה הודה הנאשם מאופיינת בחריגה מן המקובל או ממידת העוצמה הנחוצה לשם שינוי תנוחה, "**אך עדיין מדובר בלא יותר מאשר חריגה, גם אם היא ברף הפלילי, אשר בוצעה אגב פעולה רפואית הכרחית. נכון יותר היה לתאר את פעולותיו כפעולות שבוצעו בחוסר רגישות מספקת ובמידת כוח מעל המבוקש. אולם מטרתן היתה הטיפול הרפואי.**" (עמ' 56 לפרוט'). זאת ועוד, כתב האישום אינו מפרט נזק כלשהו שנגרם למ. מהטיפול אשר חרג מן המקובל.

ג. כן טען הסנגור כי הנאשם, אשר תפקד ככוח עזר בבית החולים, הינו חסר כל הכשרה פורמאלית וללא תעודה כלשהי, ולמרות זאת צוות על ידי בית החולים לטפל דווקא במחלקה של פגועי ראש המוגדרים כצמח ולבצע פעולות שאינו מוסמך להן, ככל הנראה מטעמי חסכון. למעשה, בית החולים הוא הנושא באחריות לענין, ולמרות כל הרעש התקשורתי סביב התיק, בסופו של הליך מי שעומד לדין הוא "**הש.ג. לא הנהלת בתי החולים, לא מנהלי המחלקות, לא מי שהביא לכך שעובדים חסרי הכשרה מטפלים בחולים קשים כל כך, וגם בכך יש טעם נפגם אם לא אכיפה בררנית.**" עם זאת מסר כי הנאשם עומד על הודייתו.

ד. לקולא ביקש הסנגור להתחשב בכך, שהנאשם נעדר הרשעות קודמות, וכי האירוע הנדון יוצא דופן בעברו, והיווה עבורו מפגש ראשון וטראומטי עם רשויות האכיפה, שהיה כרוך בחקירה ובמעצר למשך שלושה שבועות. עד האופי קיבן, המכיר את הנאשם זמן רב סיפר על היותו עובד מסור, מקצועי, והדעת נותנת כי לו היתה אמת בטענה של פגיעה בחולים במהלך הלילות, היה העניין עולה בשלב כלשהו. על בסיס הסרטונים נעצרו כאמור הנאשמים למשך שלושה שבועות, ולא נתווספה כל ראיה מעבר לנצפה בהם. כן טען כי ניכר פער משמעותי בין הנצפה בסרטונים לבין המתואר בכתב האישום.

ה. הסנגור ביקש להתחשב לקולא בנסיבותיו האישיות של הנאשם, נשוי ואב לילד בן 3, משלם מזונות לבתו מנישואין קודמים, אשר איבד את מטה לחמו, משפוטרי בעקבות ביצוע העבירה. לאחר שהיה מובטל משך שבעה חודשים, למד מקצוע חדש והחל לעסוק בריתוך. שליחתו של הנאשם למאסר בפועל, בהיותו אדם נורמטיבי

וחסר כל, תביא באופן מיידי לפיטוריו לפגיעה אנושה ביכולת התעסוקה שלו.

ו. אשר למתחם הענישה, טען הסנגור כי במקרים חמורים מאלה, בהם בוצעה תקיפה במטופלים ללא קשר לטיפול, תוך ביזוי הנפגע ועל סף התעללות בו, הוטלו חודשי מאסר ספורים בלבד ונאשמים אף נשלחו לריצוי מאסר בעבודות שירות. בנסיבות העניין, כאשר מדובר בתקיפה שהינה כאמור ברף הנמוך ביותר, שבוצעה אגב טיפול ללא כל כוונה לפגוע, ביקש הסנגור להסתפק בענישה הצופה פני עתיד.

ז. **דברי נאשם 1:** "אין לי מה לומר". הסנגור הוסיף בשמו של הנאשם כי הוא מביע חרטה, מבין בדיעבד כי היה עליו להמנע מלבצע את המעשים, כי הוא נענש דיו מעצם הפיטורין, והטראומה שחווה עקב המעצר וההליך המשפטי.

10. א. לאחר שהצדדים השלימו טיעוניהם, התבקש כל אחד מהסנגורים להודיע באילו ימים - במהלך התקופה בה הופעלה המצלמה מול מיטתה של מ., פרט למועדים נשוא כתב האישום המתוקן - צולם כל אחד מהנאשמים בדיסק שהוגשו על ידי המאשימה. דהיינו, מספר המשמרות בהן צולמו הנאשמים עובדים בחדרה של מ., פרט למשמרות נשוא כתב האישום המתוקן. הסנגורים שלחו הודעות שייסקרו להלן. יחד עם זאת, יצוין כי אמה של מ. נדרשה לענין זה במסגרת הטיעון לעונש של נאשם 4, אשר נשמע במועד אחר, עקב היותו מאושפז במועד בו נשמעו הטיעונים לגבי נאשמים 3-1. לדבריה, הנאשמים לא עבדו כל יום באותו חדר, וכל יום היתה חלוקה אחרת בימים בהם נתפסו במצלמה עבדו בחדרה של מ., אך בשאר הימים טיפלו במטופלים בחדרים אחרים, והם עבדו בצוותים. לדבריה "במחלקה הזאת לא רק שלא היו רישומים, גם לא היו תיקים" (עמ' 77 לפרוט', ש' 8-2).

ב. בהשלמת טיעונו הודיע סנגורו של נאשם 1, כי מרשו נצפה מטפל במ. בימים 30/9/13 ו-1/10/13. אמנם הצדדים הסכימו כחלק מהסדר הטיעון כי החומר המוצג בצילומים משקף את האמור בכתב האישום, אולם הצילומים בוצעו באופן "פרטיזני" על ידי אביה של מ., שלא העיד על נסיבות הצילום. לפיכך, לא ניתן לדעת אם הצילומים "אמיתיים" ואם נערכו באופן שחלק מהם נמחק או חסר מבחינה טכנית. סידור העבודה נ/1 הינו אותנטי, והעובדה כי הנאשם 1 אינו נראה בצילומים במשמרות בהן עבד, מטילה ספק באמינות הצילומים. משכך ביקש מבית המשפט שלא להתייחס למעשים המיוחסים לנאשם 1 ואינם מתועדים, וליתן משקל לעובדה כי העבירות שבוצעו היו "מקריות" ואינן משקפות את הטיפול העניקו הנאשמים למ. על פני ארבע שנות אשפוזה בבית החולים.

11. טיעונו של נאשם 2

סנגורו של נאשם 2 ביקש כי בית המשפט לא ימצה עם מרשו את הדין.

א. לטענת הסניגור, נאשם 2 שהוא רופא קרדיולוג בהכשרתו ובמקצועו, היה מסור לעבודתו הן כרופא בבילרוס והן כמטפל בארץ. הוא נצפה מגיע בקביעות לטיפול במ., ומבצע את הנדרש הימנו באופן רגוע. בהפנותו לנ/1, המפרט גם את משמרותיו של נאשם 2 בזמנים הרלוונטיים, טען כי בקלטת נצפה הנאשם כשהוא מטפל במ.

משך כשתי דקות בלבד, ויתכן כי מבחינת שיקול הדעת "היה איזה מן שימוש קצת חורג מהמצב של טיפול רגיל".

ב. בצינו כי הנאשם 2 אינו חוזר בו מהודייתו, טען הסניגור כי הנאשם סיפק הסבר למכה שנתן על ראשה של מ. גם בשירות המבחן, באומרו כי מ. התעטשה והשתעלה ללא הרף, גם לאחר שביצע לה סקשן. בכל פעם שהתעטשה נטה גופה קדימה והיתה תזוזה חדה של ראשה, ומשחשש נאשם 2 שראשה יפגע בברזלים שבצד המיטה, סבר כי על ידי המכה בראשה יוכל "להשתיק" את השיעול. הנאשם נתן למ. מכה במצח והשיעול הפסיק. לדבריו, הנאשם אף הסביר לקצינת המבחן כי התכוון לתת למ. מכה בגב, כדי לסייע לה להרגיע את השיעול.

כן הדגיש על אף שמתאריך 29/9/13 ועד 8/10/13 היה הנאשם תחת עדשה מגדלת, כל פעולה שעשה צולמה, בסופו של יום מתוך 100 שעות צילום, יוחסה לו רק אותה פעולה בודדת אשר הוסברה על ידו כאמור, שנעשתה ללא כוונת זדון ושלא במטרה להזיק למ., וכל יתר הפעולות נעשו בצורה שלמה, רגועה ומושלמת.

ג. יחסיו של נאשם 2 עם משפחתה של מ. היו טובים וקרובים מאוד, וגם כאשר התנתה המשפחה עובר לאירועים נשוא כתב האישום, כי חלק מהמטפלים לא יטפלו בבתם, הסכימו כי נאשם 2 ימשיך לטפל בה.

ד. לקולא ביקש הסנגור לקחת בחשבון כי לא נגרם למ. נזק כלשהו כתוצאה ממעשהו של הנאשם 2. אמה של מ. ביקשה ליחס לנאשם משיכה ברוטאלית של שיערה של מ., פיזור שערותיה מסביב וגרימת קרחת, אולם מדובר בטענות שהן פרי דמיונה בלבד. במהלך הצפיה בקלטת הבחין בית המשפט כי נאשם 2 הזיז את ראשה של מ. "אולי קצת בכוח", אך לא בוצעו המעשים המיוחדים לו על ידי האם. אין לשכוח כי מדובר בחולה הנמצאת במצב ספסטי ופעולותיה אינן רצוניות.

ה. בהודיעו כי הוא מצטרף להפניות לפסקי הדין אשר הוגשו על ידי באי כוחם של נאשמים אחרים ולטיעוניו ב"כ נאשם 1 לענין ההבחנה בין סוגי התקיפות, ביקש הסנגור לאבחן את פסקי הדין שהוגשו על ידי ב"כ המאשימה ממעשהו של הנאשם 2, בטענה כי תקיפה קשה והתעללות מתמשכת הנעשית על ידי מטפל זר בקשיש, שונה בתכלית מהמקרה הנדון, בו ניתנה למ. מכה חד פעמית אגב טיפול רפואי שנדרש לה.

לענין זה הודיע הסנגור כי מצטרף לטיעוניו של ב"כ הנאשם 1.

ו. הסנגור התייחס לטיפול המסור שהעניק נאשם 2 לחולה אחר בחדר בו שוכבת מ., אשר נצרך לפעולת סקשן דחופה, בעטיה דרשה ממנו האחיות האחראיות עליו להוציא את משפחתה של מ. מהחדר, אך נאשם 2 היה לחוץ לחזור ולטפל באותו חולה. התנהגותו זו מצביעה על מקצועיותו ומסירותו, ועל כי אין מדובר באדם אשר יתקוף חסר ישע. לאחר שהוריה של מ. התקינו מצלמות בחדר, לא התלוננו מיד לאחר שצפו בנעשה בסרטונים, אלא המתינו במטרה לאגור עוד ועוד ראיות נגד הנאשמים. למעשה, בכל הנוגע לנאשם 2, לא הצליחו להשיג דבר מלבד אותו אירוע שארך דקה או שתיים על פני מאה שעות תיעוד.

ז. כן ביקש הסנגור להתחשב לקולא בעברו הנקי של נאשם 2, אדם נורמטיבי אשר עבד ערבים ולילות לפרנסת משפחתו. לענין זה הפנה לדבריו של עד האופי קינן, המכיר את הנאשם 2 שנים רבות וסיפר על דרך הטיפול שלו. מדובר בעד מהימן, אשר אמה של מ. ביקשה להטיל בו דופי באומרה כי פוטר מעבודתו בבית החולים, אולם התברר כי העד עזב את העבודה מיוזמתו לטובת עבודה אחרת.

עוד ביקש להתחשב בנסיבותיו האישיות של הנאשם 2, אשר חווה טראומה משפחתית קשה עם מות בנו בן השלוש, אשר השפיעה על המשפחה שהתפרקה והביאו לגירושיו של הנאשם מאשתו, עמה הוא מצוי ביחסים טובים גם כיום. חרף הטרגדיה הקשה בחר הנאשם להשתקם והתמסר לעבודה קשה. תחילה עבד בנקיון, ולאחר מכן כמטפל סיעודי במקומות שונים כמו גם בבית החולים, במשך שנים שבמהלכן לא הופנו נגדו תלונות או הערות כלשהן בקשר לאופן ביצוע עבודתו. מדובר באדם חם, הדואג לאמו הקשישה ולצרכי משפחת אחותו המתגוררת בארץ, ומסייע לבנו במימון של הוצאות לימודי רפואה.

ח. הנאשם היה עצור משך שלושה שבועות, במהלכם היה שרוי במצב קשה מאוד, ואף נענש כפליים משפוטר מעבודתו והפסיד את מקור פרנסתו. יש להניח כי לנוכח הכתם שנותר בעקבות הפרשה יתקשה למצוא עבודה כמטפל. יש להתחשב גם בכך שמשפחתו של הנאשם 2 הזקוקה לעזרתו, ביחוד אמו הקשישה והחולנית, עברה ימים קשים בעקבות הפרשה.

בנסיבות העניין ביקש הסנגור שלא להחמיר עם הנאשם 2.

ט. דברי נאשם 2

הנאשם 2 סיפר כי עד למעצרו היה ביחסים טובים מאוד עם משפחתה של מ., זאת להבדיל ממרבית המטפלים אשר לא דיברו איתם ולא היו מוכנים לטפל במ., על רקע ויכוחים שנתגלעו עמם. המשפחה שהתה עם מ. משך כל שעות הביקור ואף מעבר לכך, והיו להם שאלות, דרישות, טענות ותלונות רבות כלפי הצוות, ובמשך שישה חודשים שקדמו לאירוע "ממש היתה מלחמה". אשר לעבירה שביצע, חזר על הגרסה שמסר לקצינת המבחן ונמסרה גם על ידי סנגורו. "עכשיו בדיעבד אני מבין שזה תנועה מיותרת. לכן. אז מה שאני רוצה לבקש, אני מאוד מצטער. קהל נכבד, כב' בית המשפט, בני משפחה של מ., עורכי דין, פרקליטות, כל הקהל, אני מאוד מצטער ומבקש סליחה. אני רופא, אני כל החיים שלי זה רפואה. ... אז בגלל זה כל המשפחות רצו שאני אטפל בבני המשפחה שלהם. המטופלים. אז 12 שנה זה לא חודש, זה לא חצי שנה, זה לא שנה, לא שנתיים. אז תסלחו לי ואני מאוד מצטער. מאוד מצטער. ד', ש', צ', מ'. אז מ. כמובן. אז אני מאוד מצטער. מה שאני רוצה, שכל המטופלים שלנו, החולים, שיהיו בריאים. אז תסלחו לי. אני מצטער. אני מתבייש". (עמ' 63, ש' 1 - עמ' 64, ש' 3).

י. בהשלמת טיעוניו, הודיע סנגורו של נאשם 2 כי פרט לקטע המצולם נשוא כתב האישום מיום 5/10/13, מופיע מרשו בהקלטה בתאריך 30/9/13 שעה 22:31 וב- 3/10/13 שעה 22:10. מסידור העבודה נ/1 עולה כי נאשם

2 מופיע כמי שעבד באותה תקופה פעמיים נוספות על אלה שצולמו בהקלטה, ולא ברור מדוע אינו מופיע בהקלטות באותם ימים נוספים, על אף שלטענת המשפחה של מ. הצילומים נערכו ברצף. לפיכך הצטרף להודעת סנגורו של נאשם 1 המפורטת לעיל.

.12

טיעוני הנאשם 3

סנגוריתו של נאשם 3 ביקשה להקל בעונשו, ולהימנע מלהטיל עליו עונש הכרוך במאסר.

א. הסנגורית התייחסה להיותו של המקרה הנדון מעציב מאוד, ועל כן נכמרים רחמיו של כל השומע על סבלה של קורבן העבירה והמשפחה. יחד עם זאת, ביקשה להדגיש כי במוקד עומדת השאלה מהו העונש הראוי לנאשם הספציפי, כאשר אין מדובר במעשים אשר בוצעו בצוותא על ידי הנאשמים, ולמעשה אין כל קשר ביניהם. עוד הדגישה כי בעקבות תיקונו של כתב האישום, העבירות בהן הודו הנאשמים הינן עבירות אשר בסמכותו של בית משפט השלום, כאשר העונש המקסימלי בגינן הינו ארבע שנות מאסר בפועל.

ב. לטענתה, בנתונים אלה, עתירת המאשימה לקבוע מתחם ענישה הנע בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל הינה בלתי סבירה, ויש לבחון בעת גזירת הדין את מעשיו הכושלים של הנאשם הספציפי תוך התחשבות בנסיבותיו האישיות, בחומרת העבירה גם ביחס לעבירות דומות שבוצעו על ידי נאשמים אחרים, לענישה שהוטלה בעניינם, ועוד.

ג. עוד טענה כי לאחר צפייה בסרטונים ניתן היה להתרשם כי העבירות שבוצעו הן אמנם "לא יפות", אך די היה בנקיטה בהליך משמעותי נגד הנאשמים ולא היה מקום בהגשת כתב אישום לבית המשפט. למעשה, כתב האישום נגד הנאשמים הוגש אך בשל ההד התקשורתי שנוצר לאחר האירוע, ואשר נסך ערפל על הציבור כולו. לדידה, נאשם 3 אשר עבד משך חמש שנים ללא כל רבב, נשפט על מעשה שביצע בלילה אחד על פני דקות ספורות בלבד. כן הדגישה כי בלילה הרלוונטי טיפל נאשם 3 במ. לכל אורכו, מדד לה חום, סידר את מיטתה, נגע בידה, סידר את ידיה ללא אלימות, מדד לחץ דם, עטה כפפות, ניקה, סידר, החליף צינורות, ניקה את סנטרה של מ., הרים את ראשה מבלי למשוך בשערה, החליף שקית שתן והגביה את מיטתה.

ניתן להתרשם כי מלבד אותן שלוש דקות בגינן הודה והורשע, טיפל הנאשם 3 במ. כנדרש, ויש לזכור כי מדובר בעבודה קשה מאוד. ניקיונה הבסיסי של מ., ביצוע הסקשן והצלת חייה של מ. היו מופקדים בידי הנאשם. הנאשם לא הוכשר לביצוע סקשן, ביצעו כפי שהוא מבין, ולו היה מתנגד לבצע סקשן היה מפוטר מעבודתו. גם במהלך היומיים הנוספים שתיעדה המצלמה נצפה הנאשם מטפל במ. כנדרש, ולא היתה כל תקלה בדרך הטיפול בה.

כן עמדה הסנגורית על העומס הפיסי והרגשי בהם היה נתון נאשם 3 במהלך העבודה, כעולה גם מהתסקיר, על רקע עבודתו בלילות, הטיפול בחולים קשים ללא ידע מקצועי וללא עזרה נפשית להתמודדות עם המשפחה והמטופלים. כל אלה יצרו מתח בלתי אפשרי מבחינתו והביאוהו לבצע את העבירה.

ד. לקולא ביקשה הסנגורית להתחשב בכך שהנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן בהזדמנות הראשונה, הביע חרטה אמיתית על מעשיו וחש בושה כלפי מ. ומשפחתה. כן יש להתחשב בכך שעסקין בנאשם נורמטיבי שעברו נקי, והעבירה דידן מהווה מעידה חד פעמית, שבוצעה אגב הטיפול הספציפי שהעניק למ.. הנאשם לא סטר למ., לא ביצע בה מעשים מיניים, ויש לקחת את מעשהו בפרופורציות המתאימות. גם מכתב האישום עולה כי הנאשם הוציא את ידה של מ. מתחת לחולצתה על מנת למנוע פגיעה עצמונית בהזנתה, אם כי לא במידת הכוח הראויה.

ה. לטענתה, יש גם ליתן משקל לקולא לעובדה כי לא נגרם כל נזק למ. והדבר גם לא נטען על ידי המאשימה.

ו. כן ביקשה להתחשב בנסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם בן ה- 62 כיום, אותן פירטה, בדומה לאמור בתסקיר שירות המבחן. היא הדגישה את חבלי הקליטה הקשים שעבר הנאשם, אשר עבר כמהנדס בחו"ל, האירוע המוחי שעבר, ודאגתו לפרנסת משפחתו לכל אורך הדרך. כן ציינה את פיטוריו בעקבות המקרה ועבודתו כמנקה באיקאה, כאשר הוא אינו בוחל בשום עבודה, ולנגד עיניו רצונו לעזור בפרנסת המשפחה ולהיטיב עם ילדיו ואשתו. בנו הבכור הוא הנדסאי העובד לפרנסתו ובנו הצעיר סטודנט לסטטיסטיקה.

ז. הסנגורית ביקשה לאבחן את פסקי הדין שהגישה ב"כ המאשימה מן המקרה הנדון, בטענה כי הם עוסקים בעבירות חמורות בהרבה מהעבירה בה הורשע נאשם 3 על פי עובדות כתב האישום המתוקן. בהפנותה לפסיקה התומכת בעמדתה, טענה כי מתחם הענישה הראוי במקרה הנדון, נע בטווח שבין מאסר על תנאי לבין 6 חודשי מאסר בפועל. אין זה ראוי להטיל על נאשם 3 מאסר בפועל, ואם יוטל עליו מאסר לריצוי בעבודות שירות, כהמלצת שירות המבחן, ביקשה שלא תושת עליו התקופה המקסימלית. יש לזכור כי מאסר יביא לפיטוריו של הנאשם ולרישום פלילי נגדו, כאשר מדובר בנאשם ללא עתיד, נוכח גילו המבוגר וקשיי השפה שלו.

לדבריה, הנאשם היה עצור בגין העבירה משך 20 ימים, הבין והפנים את חומרת מעשיו ומן הראוי להקל בעונשו.

דברי הנאשם 3

"אני מבקש להתנצל בפני המשפחה במקרה הזה, שזה המקרה היחיד שהיה לי. אני מאוד מצטער שככה זה קרה, על מה שעשיתי. מתנצל בפני המשפחה.

ח. בהשלמת טיעוניה הודיעה כי במהלך עשרת הימים בהם בוצעה ההקלטה, עבד נאשם 3 משמרות לילה בתאריכים 2/10/13, אך אין הקלטה במועד זה. ביום 5/10/13 קיימת הקלטה, אך הנאשם אינו מופיע בה. ביום 6/10/13 נראה הנאשם 3 מטפל במ. ללא הפעלת כוח או משיכה בשערה. נאשם 3 עבד בשתי משמרות נוספות בתאריכים 7/10/13 ו- 8/10/13, אך התיעוד בהקלטה אינו קשור אליו.

טיעוני הנאשם 4

13

בא כוחו של נאשם 4 ביקש לבטל את ההרשעה של מרשו, ולהשית עליו שירות לתועלת הציבור.

א. הסנגור ציין כי רמת האלימות של הנאשם פחותה מאשר אצל הנאשמים האחרים בפרשה, וציין כי יחסו אליה היה שונה באופן משמעותי מיחסם. לדבריו, הנאשם עבד 13 משמרות בשבוע, ורק פעם אחת נראה מושך בשערה של המטופלת. ככלל, לפני ביצוע העבירה ולאחריה הפגין כבוד כלפי המטופלת, טיפל בה בעדינות ולא עשה את הדברים בגסות כמו נאשמים אחרים.

ב. לטענתו, הנאשם הודה במעשיו מיד במשטרה, והוא עומד על הודייתו. הוא הסביר לקצין המבחן מדוע התנהג באופן כזה, והסנגור ביקש להדגיש כי הנאשם אינו אח מוסמך, לא ידע לטפל בנכותה הספציפית של מ., וחשב שהוא צריך באופן דחוף למשוך אותה מהשערה. מכל מקום, גם קצין המבחן התרשם כי אין לנאשם נורמות התנהגות עברייניות.

ג. הנאשם התחרט, והוא מבקש לשוב להתנצל בפני אמה של מ.. כאמור הוא מקבל עליו את מלוא האחריות ויודע שהוא צריך לשלם על טעותו.

ד. הנאשם הוא אדם צעיר נורמטיבי, והרשעה עלולה להרוס את עתידו.

ה. דברי נאשם 4

הנאשם הביע חרטה על מעשיו, ואמר כי הבין שעשה "דברים לא טובים". הוא לקח על עצמו את האחריות, ביקש סליחה מאמה של מ., וביקש מבית המשפט להשית עליו שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה.

ב"כ המאשימה התנגדה לבקשתו לביטול ההרשעה, בטענה כי בקשה זו מנוגדת להסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים.

ו. בהשלמת טיעונו הודיע הסנגור כי כתב האישום נגד מרשו הוגש בגין אירוע מיום 8/10/13, והתייעוד שנמסר לידו כולל תצלומי וידאו עד יום 6/10/13 בלבד. מכל מקום, אין מחלוקת בין הצדדים כי הנאשם 4 עבד לפחות חמש משמרות בסמוך למועד המיוחס לו בכתב האישום, ואמור היה להיות מצולם לפחות חמש פעמים במסגרת ההקלטה.

דין

14. קשה היא מלאכת גזירת הדין, בעיקר כאשר עסקינן בנאשמים נורמטיביים, אשר ביצעו עבירות חמורות באישה צעירה חסרת ישע שהיתה נתונה לאחריותם. במסגרת גזירת הדין, על בית המשפט ליתן ביטוי לשיקולי גמול, מניעה והרתעה, לנסיבות ביצוע העבירות וחומרתן, נפיצותן ותדירות ביצוען, השפעתן על

כלל החברה וההשלכות היכולות להיגרם מהן, כגון מידת הפגיעה בביטחון הציבור, והפחד שעבירות אלה נוטעות בלבו. עוד מושפעת הענישה מהנסיבות האישיות של מבצעי העבירות, גילם, עברם הפלילי, עמדתם לגבי העבירות שבצעו, שיקולי שיקום ועוד. כל זאת, תוך איזון בין האינטרסים השונים. (ראו לעניין זה גם ע"פ 4890/01 מ"י נ' פלוני, פ"ד נו(1), 594, מפי כב' הש' (כתוארה אז) ביניש; ראו גם ע"פ 2163/05 דג'מיל אלייב נ' מ"י (12/12/05), מפי כב' הש' רובינשטיין, וע"פ 344/81 מ"י נ' סגל, פ"ד לה (4), 313, מפי כב' הנשיא שמגר).

העיקרון המנחה בגזירת עונשו של נאשם הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם, לבין העונש המוטל עליו. הפסיקה פירשה את עקרון ההלימה כמבטא את "עקרון הגמול". (ראו דברי כב' הש' רובינשטיין בע"פ 1523/10 פלונית נ' מ"י (18/4/12), וכן ע"פ 156/80 כוכבי בנימין נ' מ"י, פ"ד לה (4) 744, מפי כב' הש' אלון).

מתחם העונש ההולם לעבירה נבחן על פי הערך החברתי שנפגע מביצועה ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה, ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה. כן ניתן לשקול נסיבות נוספות שאינן קשורות בביצוע העבירה. לגבי המתחם נאמר:

"נזכיר, כי בתוך מתחם העונש ההולם, לפי סעיף 40ג(ב) "יגזור בית המשפט את העונש המתאים לנאשם בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40יא (נסיבות מקלות אישיות - א"ר), ואולם בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור...". (ע"פ 1523/10 הנ"ל; ראו גם ע"פ 6395/13 בדארנה נ' מ"י (22/7/14), מפי כב' הש' חיות, וע"פ 2626/13 אל צופי נ' מ"י (6/1/15), מפי כב' הש' נאור, כתוארה אז).

חומרת העבירה והערכים החברתיים שנפגעו בעטייה

15. א. אין צורך להכביר מילים אודות חומרת מעשיהם של הנאשמים, אשר כל אחד מהם הופקד בתורו על הטיפול והדאגה לבריאותה ולשלומה של מ. בת ה-23 (במועד ביצוע העבירות), שהיתה מאושפזת מזה כארבע שנים במחלקה לפגועי ראש, תלויה באופן מוחלט בחסדיהם, בהיותה מחוסרת הכרה במצב של צמח, אך מסוגלת לחוש כאב, כפי שהיה ידוע לנאשמים אשר טיפלו בה באופן קבוע, וכפי שאכן ניכר בתגובתה למעשים האלימים שבצעו כלפיה. מעשיהם האלימים של הנאשמים, איש איש על פי חלקו, מעוררים חלחלה בקרבו של מי שנחשף להם, משפגעו בגופה ובנפשה המוכים ממילא, בהיותם משפילים, מבזים, מלמדים על פגיעה בכבודה כאדם. מעשים כאלה פסולים בכל מטופל, אך מופלגת חומרתם בענייננו נוכח מיהותה של קורבן העבירה - שהיתה מאושפזת מזה ארבע שנים במחלקה בחוסר אונים מוחלט.

יש ממש בדברי אמה של מ. הנוגעים ללב, כי מ. האומללה, שהיתה ללא הכרה למעט תחושת הכאב,

לא התגרתה בנאשמים ולא עשתה דבר להקים את הנאשמים עליה, למעט מצוקה אינסופית, שדרשה טיפול מתמיד ומסור. כלואה בגופה האילם, ללא יכולת להתלונן או להצביע על מי שנהג בה בברוטליות, היה אלים כלפיה ותקף אותה. בין אם משך בראשה כמנוף למשוך אותה במיטתה, אם בכך שחבט לפתע בראשה בכוח ללא הכנה, אם בכך שהכה אותה באגרוף בידה, אם משך בשערה כמנוף להזיז את ראשה, או כל אירוע אלים אחר.

העוול הוא נורא ובמעשיו של כל אחד מהנאשמים יש אכזריות ממשית, דווקא משום שהנאשמים נתפסים כמטפלים רחמנים, האמורים לספק לחולה שהחיים כה התאכזרו אליה טיפול מיטבי בתחום עבודתם. אין צורך בהכשרה מיוחדת כדי להמנע מלתקוף מטופל חסר ישע, שיכולתו פחותה מזו של תינוק. תקיפתם של מטופלים, דוגמת התקיפות שבוצעה במקרה הנדון, מהווה מעילה בתפקידם ובאמון שניתן בהם על ידי משפחות המטופלים. תקצר היריעה מלפרט גם את סבלן של משפחותיהם של חסרי הישע, המגלים כי יקיריהם מהווים שקי חבטות של מטפלים, ואמצעי לפרוק תסכולים בשל נסיבות חיים קשות.

הנאשמים ניצלו את אילמותה וחוסר האונים של מ. אשר החיים כה התאכזרו אליה, עוד בטרם הפכה לקורבן עבירה. הם הכו את מי ששכבה במיטתה לבדה ובה היו אמורים לטפל, משלא יכלה להגן על עצמה מפניהם, להגיב למעשיהם, לזעוק את כאבה, ואת חוויותיה הקשות על כל הנעשה בגופה. תחת ביצוע פעולות המיטיבות עמה בלבד, כפי שנשכרו לעשות בכסף מלא, הרשו לעצמם לחרוג מהאמון שניתן בהם על ידי מעבידיהם ועל ידי משפחותיהם של המטופלים, משהופקדו בידיהם חסרי ישע. כל אחד מהם פעל כלפיה בברוטליות ובגסות לב, תוך תקיפתה, ללא כל התגרות, כאשר הם שוהים עמה בדד, מבלי שעין זר תשזפם, בודעם כי אינה יכולה לספר דבר ולהתלונן. ניצול פערי הכוחות האדירים בינם לבין מ. ומצבה הנורא מקנה חומרה מיוחדת למעשיו של כל אחד מהנאשמים. אלמלא חשדו בני משפחתה של מ. בהתרחשות האסורה, לא היו מעשיהם של הנאשמים נחשפים כלל.

ב. יש ממש בטענה כי בהתנהגותו של כל אחד מהנאשמים יש משום פגיעה כללית באמון הציבור במערכת הרפואית. לא יתכן שאנשים המפקידים את יקיריהם החולים והתשושים בבית החולים, מתוך הנחה ששם יזכו לטיפול מקצועי ומסור, חמלה ודאגה, ייאלצו לתהות מה נעשה עמם בשעות הלילה, כאשר אין איש שיוכל לפקח את צוות העובדים, בפחד תמידי שמא יבולע להם.

לא נעלם מעיני כי לבד ממעשי התקיפה של כל אחד מהנאשמים, אשר ארכו דקות ספורות, נצפים הנאשמים בחלק מהזמן מטפלים במ. ודואגים לה כנדרש. ואולם, מדובר בביצוע שגרתי של עבודתם, והם אינם זכאים לתודה מיוחדת על ביצועה באופן תקין. גם העובדה כי פעולותיהם העברייניות בוצעו אגב מתן הטיפול לו נזקקה מ., אין בו כדי להעלות או להוריד. האם רופא מרדים שמבצע את רוב פעולותיו באופן תקין לא יענש עונש ממשי, כאשר בצע עבירה בודעין כנגד אחד ממטופליו? היה על כל אחד מהנאשמים לטפל במ. באופן מקצועי ומתחשב, ולא להוציא עליה את תסכוליהם בברוטליות בגין עומס העבודה, מצוקותיהם האישיות, מאוויים בלתי ממומשים וכיוצא בזה.

מעשי תקיפה חמורים המבוצעים כלפי חסרי ישע, מן הסוג שביצעו הנאשמים, הינם חמורים ובזויים, ולמרבה הצער, אינם מעטים. על אף שמדובר בתופעה מתפשטת, עקב חוסר יכולתם של האחרונים לשתף את הסביבה בקורבנותם, קשה לגלות ביצוען של עבירות אלה. כפי שנאמר על ידי כב' הש' סולברג בע"פ 1836/12 **נרנייה נ' מ"י** (1/6/12), בפרט חמורים הדברים כאשר התקיפה מבוצעת על ידי אדם המופקד על שלומו של אותו חסר הישע, כאמור. הכיעור, ההשפלה, הפגיעה והכאב מחייבים גמול עונשי הולם.

בתי המשפט חזרו והדגישו את חובתם לשמש מגן לאותם חולים סיעודיים, לרבות קשישים וחולים חסרי ישע המוגבלים בשל מצבם הבריאותי, ולתרום תרומתם בנסיון למגר את מעשי האלימות וההתעללות המופנים כלפיהם על ידי מטפליהם, באמצעות ענישה הולמת אשר יהיה בה כדי להרתיע. וזאת כדי לשקף את הסלידה המתעוררת נוכח מעשי התקיפה הפיזית והנפשית כדוגמת זו שחוותה מ. במקרה הנדון. כן יש להעביר מסר חד וברור לעוסקים במלאכת הטיפול והסיעוד, כי בידיהם מופקד שלומם הגופני והנפשי של בני אנוש אומללים אלה, מקל וחומר כאלה התלויים באופן מוחלט בחסדיהם של מטפליהם, והזקוקים יותר מכל ליחס הומאני ולטיפול מסור.

יפים לענייננו דבריו של כב' הש' ג'ובראן בע"פ 8301/10 **חיימוב נ' מ"י** (31/3/11):

"... בית המשפט לא יגלה הבנה כלפי מי שבחר להוציא חמתו ותסכולו דווקא על חסר הישע העומד מחוסר אונים למולו. חסרי ישע ככלל, והקשישים בהם בפרט, תלויים בחסדיהם של המטפלים בהם. פערי הכוחות בינם לבין האחראים עליהם גדולים ופעמים רבות יתקשו הם בהגשת תלונה או בדיווח על המעשים הנעשים בהם. נוכח חומרתם של המעשים והקלות שבהסרתם, מתעצמים בעניינה של עבירת ההתעללות בחסר ישע על ידי אחראי, שיקולי הענישה מסוג הגמול וההרתעה. אלו, באים לידי ביטוי גם בעונש תשע שנות המאסר שנקבעו בצידה. (ראו גם ע"פ 4596/98 פלונית נ' מ"י פ"ד נד(1) 145, 167 (2000); ע"פ 5986/08 כחלון נ' מדינת ישראל פס' 12 לפסק דינו של השופט לוי, 10.11.2008)." (הדברים נאמרו ביחס לקשישים חסרי ישע, אך הם יפים גם לענייננו).

וכן:

"חברה נבחנת בדרך שהיא מטפלת בחסרי הישע שבקרבה ... מעשי תקיפה ואלימות של מטפלים כלפי מטופלים ככלל קשים לגילוי, בשל העדר יכולת פיזית או נפשית של קורבנות העבירה להתלונן על הנעשה בהם בחדרי חדרים. כאשר מגיעים מקרים שכאלה ראוי שיזכו, אם כן, למענה שיפוטי הולם לפיו לא ניתן להשלים עם מעשי אלימות, השפלה וניצול של קשישים אלו בידי מטפליהם. חשוב שבתי המשפט יעבירו מסר ברור, נחרץ וחד משמעי שיש בו התוויה של נורמות התנהגות ראויות והצבת הגדר שמעבר לה אותן התנהגויות הן פסולות ואסורות. (דברי כב' הש' ארבל בע"פ 1836/12 **נרנייה הנ"ל**; גם פסיקה זו נוגעת להתעללות בקשישים אך לנוכח מצבה הקשה האמור של מ., יפים הם גם לענייננו).

ג. יש משמעות בהעברת מסר חד משמעי בדבר חובתם של העוסקים בטיפול לסוגיו לנהוג במטופליהם בכבוד, בדאגה ובחמלה, כאשר למטרה זו הועסקו. למען הסר ספק, אין בדברים אלה כדי ללמד על התנהגותם של עובדים אחרים המטפלים במסירות, בחמלה ובהשקעה רבה באנשים פגועי גוף ונפש, חסרי אונים ועוד, ומבצעים מלאכתם נאמנה. אכן, מדובר בעבודה קשה, במשמרות, בשעות היום, הערב והלילה, ועל המטפלים לדאוג לצרכיהם הבסיסיים של חוליהם, על כל הכרוך בכך, כאשר חייהם למעשה תלויים בידם. הקשיים המובנים בעבודה זו ברורים הם, ואין חולק עליהם. אך לשם כך נשכרו עובדים אלה, ואין בעייפות ובשחיקה שהיא מנת חלקם לשמש הצדקה או אמתלה למעשים עבריינים מהסוג שביצעו הנאשמים דידן. ידע כל מטפל כי אין מחילה למי שתוקף ובגסות לב חסר ישע הנזקק לעזרתו וטיפולו, והדברים מקבלים משנה תוקף כשהמדובר בחולים המוטלים במיטתם, מחוסרי הכרה, והם נעדרי יכולת לעזור לעצמם.

16. הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים הינם שלמות גופה ונפשה של מ. חסרת הישע, במצבם הנתון, והדברים עלומים, כבודה ובריאותה על המעט שנותר ממנה. מדובר בערכים חברתיים, אשר המחוקק ראה ליתן להם מעמד חוקתי, והפגיעה בהם מחייבת תגובה עונשית הולמת. (ראו חוק יסוד כב' האדם וחירותו; וכן השוו תפ"ח (ת"א) 10-05-27955 מ"י נ' גורביץ (13/5/13), מפי כב' השי דותן, שוחט ואבניאלי).

17. מתחם ענישה

העונש הקבוע בצידה של עבירת תקיפת חסר ישע בנסיבות מחמירות הינו ארבע שנות מאסר בפועל.

באי כח הצדדים הביאו בפני בית המשפט פסיקה עניפה בעבירות דומות ובה קשת רחבה של עונשים, זה בכה וזה בכה.

א. ב"כ המאשימה, אשר ביקשה כאמור לקבוע מתחם ענישה הנע בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל, הגישה פסקי דין בעבירות דומות אשר הופנו כלפי קשישים חסרי ישע, בהם נפסקו עונשים בטווח שבין 13 ל-36 חודשי מאסר בפועל, אך ביקשה להטיל על הנאשמים דידן עונש חמור מאלה בנסיבות הקשות של המקרה שבפנינו. (ראו ע"פ 1836/12 נריינה הנ"ל; רע"פ 3651/14 מיטה נ' מ"י (13/5/14), מפי כב' הש' מלצר; ת"פ (חי') 14-03-45360 מ"י נ' קמיט (11/11/14), מפי בית משפט זה; ת"פ (ת"א) 12-02-50230 מ"י נ' תמאנג (5/3/13), מפי כב' הש' אסמטרדם; ת"פ (חי') 10-05-19888 מ"י נ' חן (6/12/10), מפי כב' הש' שיף; עפ"ג (ב"ש) 10-06-1906 נירושיקה נ' מ"י (13/10/10), מפי כב' הש' שפסר; ת"פ (ת"א) 40156/08 מ"י נ' בלובן (21/1/09), מפי כב' הש' כבוב; ת"פ (שלום קרית גת) 12-03-6316 מ"י נ' אימלדה (16/7/12), מפי כב' הש' רובין לביא; ועוד).

ב. הסנגורים עתרו כזכור להטיל על הנאשמים עונשים הצופים פני עתיד, שאינם כרוכים במאסר, ולחלופין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

סנגורו של נאשם 1 הפנה לפסקי דין העוסקים בתקיפה של קשישים וקטינים חסרי ישע בהם הוטלו על הנאשמים עונשים בטווח שבין של"צ, מספר חודשי מאסר על תנאי או מספר חודשי עבודות שירות ל- 6 חודשי מאסר בפועל (ראו ת"פ (חי') 09-10130 03 מ"י נ' שמאילוב (29/12/09), מפי כב' הש' גלעד; ע"פ (ת"א) 71220/09 הנגבי נ' מ"י (21/10/07), מפי כב' הש' המר; ע"פ (ב"ש) 7256/05 פלונית נ' מ"י (17/1/07), וע"פ (ב"ש) 7343/02 אלנסברה חסאן נ' מ"י (26/3/03), שניהם מפי כב' הנשיא פלפל; ע"פ (ת"א) 71649/04 כוכבי נ' מ"י (5/10/06), מפי כב' הש' טימן שפירא וברוש; ת"פ (שלום ב"ש) מ"י נ' ניגבקר (25/3/14), מפי כב' הש' ברסלר - גונן; ת"פ (שלום י-ם) 11-11-18370 מ"י נ' גורנוב (6/1/14), מפי כב' הש' מאק-קלמנוביץ; ת"פ (שלום פ"ת) מ"י נ' רדקץ (1/9/13), מפי כב' הש' ד"ר קובו; ת"פ (שלום רשל"צ) 1816/09 מ"י נ' דובינדה (23/6/11), מפי כב' הש' וינברג-נוטוביץ; ת"פ (שלום פ"ת) 2938/08 מ"י נ' מור (28/4/14), מפי כב' הש' לבן-און; ת"פ (שלום ת"א) 6531/08 מ"י מ' קורול (3/1/10), מפי כב' הש' אפרתי, ועוד).

סנגוריתו של נאשם 3 הפנתה לפסקי דין בעבירות של תקיפה והתעללות בחסר ישע על ידי אחראי, בהם הוטלו עונשים בטווח שבין של"צ או מספר חודשי מאסר על תנאי ל- 8 חודשי מאסר בפועל, כאשר הרף הגבוה של הענישה הוטל לטענתה במקרים חמורים הרבה יותר מהמקרה הנדון. (ע"פ 8301/10 חיימוב הנ"ל; עפ"ג י-ם) 14-01-5605 גורנוב נ' מ"י (24/3/14), מפי כב' הש' פרידמן-פלדמן; ת"פ (י-ם) 2168/06 מ"י נ' פשקו ואח' (24/7/07), מפי כב' הש' חבש; ת"פ (ת"א) 40166/05 מ"י נ' מורזין (6/12/07), מפי כב' הש' כבוב, ועוד).

סנגורו של נאשם 2 הודיע כאמור כי הוא מצטרף לפסיקה אליה הפנו הסנגורים האחרים.

ג. אשר לאופן בו יקבע מתחם הענישה, יפים לענייננו דבריה של כב' הש' ארבל בע"פ 1323/13 חסן נ' מ"י (5/6/13), בדבר האבחנה בין מתחם הענישה לבין הענישה הנוהגת, המהווה רק אחד הפרמטרים לקביעתו:

9. ... מתחם העונש ההולם מגלם, כאמור, הכרעה ערכית המבוססת על שיקולים שונים, כאשר מדיניות הענישה הנהוגה בעבירה הנדונה הוא רק אחד מהם. טווח הענישה הנהוג בפסיקה, לעומת זאת, הוא נתון אמפירי-עובדתי, המורכב מהעונשים המקובלים בגין עבירה מסוימת בדין הנהוג". (ראו גם ע"פ 1127/12 גברזגיי נ' מ"י (15/1/14), מפי כב' הש' ג'ובראן).

ד. למעשה אין בפסיקה שהומצאה על ידי הצדדים מקרה דומה לענייננו. ייאמר כבר עתה כי הנאשמים לא היו שותפים לעבירות, מעשיהם אינם זהים, ונוכח העדר קשר בין הנאשמים ומעשיהם, למעט העובדה כי כל אחד מהם תקף את מ. בעת שטיפל בה במשמרת שלו, והם כולם הורשעו באותה עבירה, יש למעשה לקבוע מתחם שונה לכל מעשה. (לגבי העקרון של אחידות ענישה והטעמים להריגה ממנו ע"פ 9545/09 אלדין נ' מ"י (24/3/10), מפי כב' הש' ג'ובראן; וכן רע"פ 3173/09 פראגין נ' מ"י (5/5/09), מפי כב' הש' רובינשטיין). יחד עם זאת, בנסיבות העניין, נוכח חומרת העבירות שביצעו הנאשמים כלפי מ., הערכים החברתיים שנפגעו, מידת הפגיעה בהם, לרבות הסבל שנגרם למשפחתה, וכן מדיניות הענישה הנוהגת, סבורתני כי מתחם הענישה ביחס למעשיהם של הנאשמים 1 ו-2 נע בין 8 חודשים ל-30 חודשי מאסר בפועל, ואילו המתחם ביחס לנאשמים 3 ו-4

נע בין 6 - 25 חודשי מאסר. זאת, למען ידעו מטפלים כי מטופליהם חסרי ישע, אשר אין ביכולתם לזעוק זעקתם על הנעשה בהם, אינם משמשים "כלי" לפורקן מתחיהם ותסכוליהם של מטפליהם.

18. נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

על אף כל האמור לעיל, יש לזכור כי הענישה היא לעולם אינדיבידואלית, ובית המשפט ישקול גם שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של הנאשמים, גילם, עברם, לקיחת אחריות על ידם, חרטתם, שיתוף הפעולה שלהם עם רשויות אכיפת החוק, מאמציהם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בגינה, חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה, וכן השפעת הענישה עליהם ועל משפחתם, לרבות שיקומם. (ע"פ 10444/06 עייני נ' מ"י (25/4/07), מפי כב' הש' ארבל; ע"פ 4980/01 הנ"ל; וכן סעיף 40יא לחוק העונשין).

ראשית, יאמר שוב כי אין קשר בין מעשיהם של הנאשמים, פרט לכך שכל אחד מהם ביצע את מעשה העבירה נגד מ., במשמרת לילה, עת נמצא עמה בחדרה לבדה.

א. לקולא אני רואה לקחת בחשבון הודיותיהם של הנאשמים בעובדות כתב האישום המתוקן, בטרם הוחל בשמיעת הראיות, אשר חסכו מבני משפחתה של מ. את המעמד הקשה של חקירות נגדיות, ואת שחזור הכאב, ההשפלה והטראומה מן המעשים הקשים שבוצעו במ. חסרת האונים.

ב. כן ייזקפו לזכותם האחריות שנטלו על מעשיהם והחרטה שהביעה בגינם, אם כי לא ניתן שלא להתרשם כי ניסו למזער את אחריותם ואת חומרת מעשיהם הן בפני קציני המבחן והן בטיעוני ההגנה. יחד עם זאת, משהודו כאמור במעשיהם, והודיותיהם היוו בסיס להרשעתם, זכאים הם להקלה הניתנת למי שנוטל אחריות על מעשיו, מודה בהם חוסך את זמנם של העדים ושל בית המשפט. (ראו ע"פ 2996/09 פלוני נ' מ"י (11/5/11), מפי כב' הש' רובינשטיין, פוגלמן ועמית; ע"פ 712/09 ראס נ. מ"י (7/4/10), מפי כב' השופטים ג'ובראן, פוגלמן ועמית; ע"פ 2163/05 אלייב הנ"ל, מפי כב' הש' רובינשטיין; וכן ת"פ (חי') 5150/05 מ"י נ' שימשילשולי (4/5/06), מפי כב' הש' דר).

ג. עוד אני רואה לזקוף לזכותם של הנאשמים את עברם הנקי, והעובדה כי היו עצורים משך 21 יום בגין מעשי העבירה בה הורשעו בתיק זה, על כל הכרוך בכך.

ד. כמו כן יזקפו לקולא נסיבותיהם האישיות של הנאשמים כפי שפורטו בהרחבה לעיל בתסקירי שירות המבחן ומפי סנגוריהם. משפורטו הדברים בהרחבה בתסקירים ובטיעוניהם של הסנגורים, אני רואה לחזור על הדברים, למעט נסיבות מיוחדות שצוינו לעיל. אני רואה לקחת בחשבון כי כל הנאשמים עלו ארצה משנות ה-90' ואילך, חוו קשיי קליטה המאפיינים גלי הגירה, השתלבו בעבודות פחות מכניסות מאלה בהן עבדו בארצות מוצאן, אך לא בחלו בשום עבודה לפרנסת משפחותיהם, ועל אף הקשיים הצליחו לחנך את ילדיהם ללימודים ולעבודה.

לקחתי בחשבון כי כל אחד מהנאשמים פוטר מעבודתו בבית החולים בגין העבירה שבצע, ונאלץ לפנות למקורות

פרנסה אחרים לאחר תקופת אבטלה. נאשם 1 עובד כרתך, ואילו נאשמים 2, 3 ו- 4 עובדים בנקיון באיקאה. לא נעלמה מעיני הפגיעה הכלכלית שנגרמה להם עקב כך והתלות של בני משפחתם בהם כמקורות פרנסה. כך לא מן הנמנע כי יתקשו להשתלב בעתיד בעבודות בתחום הסיעוד. ואולם, אין לנאשמים להלין אלא על עצמם, מנובעים פיטוריהם ממעשיהם החמורים בתיק זה, בבחינת תוצאה ישירה.

ה. כן יש להתחשב בכך שבכתב האישום המתוקן אין כל התייחסות לנזק גופני שנגרם למ. כתוצאה מביצוע העבירות בהן הודו הנאשמים. לא נעלמו מעיני דבריה של האם בדבר התוצאות הפיזיות הקשות למ., אך בהעדר אזכור לכך בכתב האישום, אין נזקים נטענים אלה, אם בכלל, מהווים חלק ממסגרת הראיות המוסכמת. זאת, מעבר לכאב ולסבל של מ. ובני משפחתה, אליהם יש התייחסות לעיל.

ו. לחומרא יאמר כי שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית לגבי כל אחד מהנאשמים, אשר שללו נזקקות טיפולית, תוך פירוט שיקוליו, והמליץ להטיל ענישה מוחשית והרתעתית, בדמות מאסר שירוצה בעבודות שירות, לרבות פיצוי למשפחתה של קורבן העבירה. לפיכך, אין מקום לשיקולי שיקום ביחס לנאשמים דידן.

ז. אשר לעדות האופי של קינן, אשר הגיע לבית המשפט בעיקר כדי לספר על חברו נאשם 1, ובהמשך דיבר גם בטובתם של נאשמים 2 ו-4, יש קושי לקבל את דבריו הנחרצים ביחס לנאשם 1, בדבר "אפס טעויות", שאינם מתיישבים כלל עם העובדות שנקבעו בתיק זה, על יסוד הודייתו של נאשם 1, והראיות המוסכמות בתיק, דהיינו הסרטונים שהיוו בסיס ראייתי מוצק למעשיהם, זאת בלשון המעטה. אשר לנאשמים 2 ו-4, אני רואה להניח כי התרשם מהם לטובה, ודי בכך.

יחד עם זאת, קיים גם שוני בין הנאשמים, מעשיהם, גילאיהם והתייחסותם לעבירה שביצעו. אכן, משהודו הנאשמים בעובדות כתב האישום המתוקן, הן נחשבות כעובדות שהוכחו בבית המשפט, ואין לסטות מהן. ואולם, הסרטונים שהופקו מהמצלמה הנסתרת שהציבה משפחתה של מ., משקפים את עוצמת האירועים העברייניים, דהיינו, את חומרת התקיפות שבוצעו כנגד מ., והם מלמדים כי סדר הנאשמים בכתב האישום המתוקן משקף את מדרג החומרה של מעשיהם האסורים.

19. מעשיו של נאשם 1 חמורים ממעשיהם של חבריו, משתקף את מ. מספר פעמים, בהזדמנויות שונות במשמרת לילה אחת, כאשר המשיכה הברוטאלית של גופה מראשה, כדי להרים את גופה לקדמת המיטה, תוך שימוש בראש כבחפץ, חמורה באופן משמעותי מכל יתר מעשי האלימות שבוצעו כלפיה. ניכר כי גרם למ. סבל, מעבר לסכנה הממשית שהיתה עלולה להגרם לה ממעשהו זה, עקב מצבה הקשה. בהמשך נראה הנאשם מסובב את ראשה ומושך את ראשה בכח שלוש פעמים.

לא זו בלבד שנאשם 1. בן ה-38, התקשה לגלות אמפטיה כלפי מ. חסרת הישע ומשפחתה, ומזער את חומרת מעשיו, הוא אף הפגין כעס כלפי משפחתה על הדרך בה בחרה לפעול

בתגובה להתנהגותו. מדובר בהתנהגות גסת לב, הראויה לתגובה עונשית הולמת. עם זאת לקולא ילקחו בחשבון

כאמור הודייתו, עברו הנקי, נסיבותיו האישיות, ותקופת מעצרו בתיק זה.

לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים לעונש, איני רואה להעתר לבקשתו של סנגורו ולהמלצתו של קצין המבחן להטיל עליו עונש שאינו כרוך במאסר בין כתלי הכלא, אף שלא נעלם מעיני הקושי שיגרם לנאשם ולבני משפחתו עקב שליחתו לכלא. כפי שנאמר לעיל, נוכח חומרת מעשיו והקלות שבהסרתם, אני רואה להעדיף את האינטרס הציבורי, שיקולי הגמול וההרתעה על פני עניינו של הנאשם.

20. אשר לנאשם 2 בן ה-52, אף הוא נהג במ. באלימות נעדרת חמלה, כאשר הרים את ראשה בכח על ידי משיכת שיערה, ובהמשך חבט בה לפתע בחזקה בראשה, זאת לא לפני שוויידא כי איש לא יבחין במעשהו. הסרטון המתעד את מעשיו משקף את עוצמתה הרבה של המכה שנתן על ראשה של מ. (עמ' 36 לפרוט'). רק למרבה מזלו, לא נגרם למ. נזק ממשי מהחבטה בראשה, החל מנשיכה פשוטה של לשונה והסוף מי ישרונו. חמורים הדברים גם נוכח העובדה כי מדובר ברופא במקצועו, וחזקה עליו כי היה מודע לסיכון הכרוך במעשהו, במיוחד לנוכח מיהות המטופלת ומצבה הקשה.

גם נאשם 2, אשר הורשע על פי הודייתו, נטל אחריות חלקית בלבד לביצוע העבירה, וניסה למזער את הדברים, בנסותו ליתן הסברים טיפוליים למעשיו בפני קצינת המבחן. אמרותיו החלופיות כי חבט בראשה של מ., אשר גופה נטה קדימה כאשר השתעלה, על מנת שלא יפגע מברזלי המיטה, ומאידיך גיסא כי למעשה התכוון לתת מכה בגבה כדי להרגיע את שיעולה, גרמו לרושם של קצינת המבחן כי הנאשם מצמצם את מעשיו ואינו מבין את חומרתם. הנאשם לא הביע נזקקות טיפולית, ומשכך נמנעה קצינת המבחן מלבוא בהמלצה לטיפול. על אף שחיוותה דעתה כי יש להטיל על הנאשם ענישה המציבה "גבול ברור", המליצה להשית עליו מאסר לריצוי בעבודות שירות. לא נעלם מעיני כי בבית המשפט, בשונה מעמדתו בפני קצינת המבחן, התנצל הנאשם מעומק ליבו בפני משפחתה של מ., הכיר בחומרת מעשיו, והביע חרטה, כמפורט לעיל. נסיבותיו האישיות של הנאשם יובאו בחשבון לענין תקופת המאסר שתושט עליו.

גם בעניינו של נאשם 2 יש מקום להעדיף את האינטרס הציבורי, ואיני רואה לסטות ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מסוג זה. עם זאת, אני רואה להתחשב בטרגדיה שפקדה את נאשם 2, עם מותו של בנו בן ה-3, התפרקות נישואיו, ועזיבתם של גרושתו ובנו הבכור את הארץ.

21. אשר לנאשם 3 בן ה-62, הוא בצע מספר מעשים אלימים כלפי מ. תוך פרק זמן קצר יחסית, כאשר הוציא את ידה בכח מתחת לחולצתה, הניח מרפקו על ידה תוך שימוש בכח רב, שילב ידה על חזה בחוזקה ודחפן לעבר גופה שלוש פעמים, ובהמשך הלילה היכה את ידה באגרופו ונתן לה מכה על כתפה.

הנאשם לקח אחריות על מעשיו ואף ביטא חרטה ובושה בפני קצינת המבחן, אך היא התרשמה כי הוא התקשה לגלות אמפטיה כלפי מ. ונטה לצמצם את הפגיעה בה. משכך, העריכה כי קיים סיכון נמוך

להישנות העבירות בעתיד, אלא אם יעסוק בסיעוד. אף שנמנעה ממתן המלצה טיפולית, ציינה כי נוכח גילו, האירוע המוחי שעבר ומצבו האישי והמשפחתי, יש חשש ממשי כי מאסר בפועל יגרום לנסיגה במצבו ויקשה על שיקומו ושילובו בחברה.

גם בעניינו של נאשם זה, איני רואה להעתר להמלצת שירות המבחן ולבקשת ההגנה להמנע מלהשית עליו עונש שאינו כרוך במאסר בפועל. לקחתי בחשבון את נסיבותיו האישיות של נאשם, כמפורט לעיל, גילו, האירוע המוחי שעבר והצריך שיקום, וכן עמדתה של קצינת המבחן ביחס לנזק שעלול להגרם לו משליחתו למאסר בפועל.

ואולם, הנאשם התנהג בברוטאליות בלתי מוסברת כלפי מ., ללא כל הצדקה, שהרי אין צריך לומר כי הפעלת כח רב לא היתה הדרך למנוע ממנה לגעת בצינור ההזנה שלה. אף שהנאשם אינו צעיר ואף היה חולה, מדובר באדם שהשתקם מחוליו, שאם לא כן לא היה עובד ככוח עזר בבית החולים במחלקה כה קשה, ומפעיל כוח על מטופליו. דווקא הוא, שנזקק לשיקום משך תקופה ארוכה, היה צריך להרגיש אמפטיה כלפי מ. הזקוקה לטיפול המיטיב. חששו של נאשם 3 מפני פיטוריו כעולה מהתסקיר, היו צריכים לעמוד לנגד עיניו עת בחר לנהוג באלימות ובאלימות שלא לצורך כלפי חסרת הישע, ואין לו להלין אלא על עצמו. עם זאת אני רואה לקחת בחשבון כי גם נאשם 3 תועד כשהוא מטפל ודואג למ. בהזדמנויות אחרות ללא הפעלת כח כלפיה.

נוכח חומרת מעשיו של נאשם 3 לא מצאתי הצדקה לסטות ממדיניות הענישה המקובלת, כמפורט לעיל, ועם זאת יילקחו נסיבותיו האישיות, לרבות גילו המבוגר יחסית, עברו הרפואי, הקושי שיגרם למשפחתו עקב מאסרו, ומעצרו בתקופת המאסר שתגזר עליו.

22. אשר לנאשם 4 בן ה- 41, גם הוא נאשם באלימות כלפי מ., אשר בוצעה בפרק זמן קצר יחסית. מצפייה בסרטון שהוצג לבית המשפט, עולה כי הנאשם משך בשערה, הרים את ראשה בכוח מהשיער, הוריד אותו והזיז אותו הצידה. אף שמדובר במעשי עבירה אסורים, הם פחותים בחומרתם מהמעשים שבוצעו על ידי הנאשמים האחרים.

נאשם 4 לקח אחריות על התנהגותו הפסולה, אך נטה להשליכה על גורמים חיצוניים. בפגישה נוספת עם קצינת המבחן, אף חזר בו מהודייתו והכחיש את המעשים המיוחסים לו בכתב האישום המתוקן. קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם לא גילה אמפתיה כנה כלפי מ., התקשה להרגיש חרטה ובאישיותו קווים תוקפניים. נאשם 4 הביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי אינטנסיבי, וקצינת המבחן סברה כי הוא אכן נזקק באופן ממשי לטיפול, אך העריכה כי הסכמתו לטיפול נובעת משיקולי רווח והפסד, ונמנעה מהמלצה טיפולית בעניינו.

דא עקא שנאשם זה אושפז לפני הדיון בעניינו במרכז לבריאות הנפש מזרע עקב דיכאון ומחשבות אובדניות, בעקבות הפניה של פסיכיאטר למרכז הרפואי. מהתרשומת שנערכה על ידי נירולוג בקופת חולים עולה כי הנאשם היה במעקב פסיכיאטרי עקב דכאון עוד בשנת '11, אמו סובלת מסכיזופרניה, וכי הוא סובל מדכאון כרוני עם מחשבות אובדניות.

אינני רואה לקבל את בקשת הנאשם לבטל את הרשעתו או להטיל עליו שירות לתועלת הציבור. מדובר בעבירות חמורות מעצם ביצוען כנגד חסרת ישע שהיתה בטיפולו, כפי שנכתב בחלק הכללי לעיל.

לאחר שלקחתי בחשבון את נסיבות העבירה שביצע הנאשם 4, ביחד עם נסיבותיו האישיות המיוחדות, לרבות הדכאון, בגינו הופנה לבדיקות עוד בשנת '11, והמחשבות האובדניות מהם הוא סובל, ומבלי לקבוע עמדה סופית ביחס לעונש שיוטל עליו, מופנה הנאשם לממונה על עבודות השירות, על מנת לקבל חוות דעתה בדבר מסוגלותו לרצות שישה חודשי מאסר בעבודות שירות. למען הסר ספק, נאשם 4 אינו רשאי להסתמך על הפניה זו כמלמדת על הענישה שתוטל עליו בסופו של יום.

23. נוכח כל המקובץ לעיל, לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים לחומרה ולקולא אני רואה לגזור על הנאשמים 1-3 עונשים כדלקמן:

הנאשם 1

א. 13 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו בתיק זה.

ב. מאסר על תנאי למשך 12 חודשים, שהנאשם לא ישא בו זולת אם יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירה בה הורשע בתיק זה, או עבירת אלימות שהעונש הקבוע בצידה הוא שלוש שנות מאסר ויותר, ויורשע בה בתוך תקופת התנאי או לאחריה.

הנאשם 2

א. 9 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו בתיק זה.

ב. מאסר על תנאי למשך 12 חודשים, שהנאשם לא ישא בו זולת אם יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירה בה הורשע בתיק זה, או עבירת אלימות שהעונש הקבוע בצידה הוא שלוש שנות מאסר ויותר, ויורשע בה בתוך תקופת התנאי או לאחריה.

הנאשם 3

א. 6 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו בתיק זה.

ב. מאסר על תנאי למשך 12 חודשים, שהנאשם לא ישא בו זולת אם יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירה

בה הורשע בתיק זה, או עבירת אלימות שהעונש הקבוע בצידה הוא שלוש שנות מאסר ויותר, ויורשע בה בתוך תקופת התנאי או לאחריה.

24. אני מחייבת כל אחד מהנאשמים לפצות את מ. באמצעות אמה, האפוסטרופסית שלה, בגין הכאב והסבל שגרמו לה.

א. נאשם 1 ישלם לאם 26,000 ₪ ב-26 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1/5/15 ובכל אחד לחודש לאחריו. אם לא ישולם סכום כלשהו במועדו, יעמוד הסכום כולו לפרעון מידי, ויתרתו תישא הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד ליום התשלום המלא בפועל.

ב. נאשם 2 ישלם לאם 18,000 ₪ ב-15 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1/5/15 ובכל אחד לחודש לאחריו. אם לא ישולם סכום כלשהו במועדו, יעמוד הסכום כולו לפרעון מידי, ויתרתו תישא הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד ליום התשלום המלא בפועל.

ג. נאשם 3 ישלם לאם 12,000 ₪ ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1/5/15 ובכל אחד לחודש לאחריו. אם לא ישולם סכום כלשהו במועדו, יעמוד הסכום כולו לפרעון מידי, ויתרתו תישא הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד ליום התשלום המלא בפועל.

הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט, ונאסר על הנאשמים או מי מטעמם לפנות למשפחתה של מ.. מטבע הדברים, אין בפיצוי שהושת כדי לשקף את מלוא נזקיה של מ., והוא מגלם פיצוי ראשוני בלבד.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, ז' אדר תשע"ה, 26/02/2015

עמוד 1 מתוך 3